

ZALECENIA

ZALECENIE KOMISJI

z dnia 19 lutego 2013 r.

w sprawie skoordynowanego planu kontroli w celu ustalenia skali występowania oszukańczych praktyk przy wprowadzaniu do obrotu określonych rodzajów żywności

(2013/99/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt⁽¹⁾, w szczególności jego art. 53,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z art. 53 rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Komisja może, jeśli zostanie to uznane za niezbędne, zalecać skoordynowane plany organizowane *ad hoc*, w szczególności w celu ustalenia rozpowszechnienia zagrożenia w paszy, żywności lub zwierzętach.
- (2) W dyrektywie 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 marca 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich w zakresie etykietowania, prezentacji i reklamy środków spożywczych⁽²⁾ określono przepisy Unii dotyczące etykietowania żywności, mające zastosowanie do wszystkich rodzajów żywności.
- (3) W myśl dyrektywy 2000/13/WE etykietowanie i zastosowane metody nie powinny wprowadzać konsumentów w błąd, w szczególności co do właściwości żywności, w tym jej prawdziwego charakteru i tożsamości. Ponadto w przypadku braku szczegółowych przepisów unijnych i krajowych nazwa, pod którą dany produkt spożywczy jest sprzedawany, powinna być nazwą zwyczajowo używaną w państwie członkowskim, w którym produkt ten jest sprzedawany, lub opisem żywności, wystarczająco zrozumiałym, aby umożliwić nabywcy rozpoznanie jej prawdziwego charakteru.
- (4) Ponadto na etykiecie paczkowanych środków spożywczych przeznaczonych dla konsumenta końcowego lub zakładów żywienia zbiorowego muszą być wymienione wszystkie składniki. W szczególności jeśli dana żywność zawiera mięso jako składnik i jest przeznaczona dla konsumenta końcowego lub zakładów żywienia zbiorowego, bezpośrednio na opakowaniu lub na umieszczonej na nim etykiecie musi znajdować się informacja o gatunku zwierząt, z których pochodzi mięso. Jeśli

w nazwie żywności wymieniony jest określony składnik, w wykazie składników musi również być określona procentowo ilość tego składnika w celu uniknięcia wprowadzenia konsumenta w błąd co do tożsamości i składu żywności.

- (5) W rozporządzeniu (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającym szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego⁽³⁾ określa się dodatkowe wymogi dotyczące etykietowania określonych rodzajów żywności. W szczególności stanowi ono, że na opakowaniach przeznaczonych do dostarczenia do konsumenta końcowego, zawierających mielone mięso m.in. ze zwierząt nieparzystokopytnych, musi znajdować się informacja o konieczności ugotowania produktu przed konsumpcją, o ile jest to wymagane w przepisach krajowych w państwie członkowskim, na którego terytorium dany produkt jest wprowadzany do obrotu, i w takim zakresie, w jakim przepisy te tego wymagają.
- (6) Sekcja III załącznika II do rozporządzenia (WE) nr 853/2004 nakłada na przedsiębiorstwa sektora spożywczego prowadzące rzeźnię wymóg występowania o udzielenie, gromadzenia, sprawdzania i wykorzystywania informacji dotyczących łańcucha żywnościowego w odniesieniu do wszystkich zwierząt poza zwierzętami łownymi, wysyłanych lub przeznaczonych do wysyłki do rzeźni. Odpowiednie informacje dotyczące łańcucha żywnościowego powinny obejmować w szczególności informacje o weterynaryjnych produktach leczniczych podawanych zwierzętom w odnośnym okresie, z okresem karencji powyżej zera, z wyszczególnieniem dat podawania i okresów karencji. Rozporządzenie (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi⁽⁴⁾ nakłada na urzędowego lekarza weterynarii m.in. obowiązek wykonywania zadań w zakresie audytu i inspekcji. W szczególności urzędowy lekarz weterynarii ma obowiązek sprawdzać i analizować istotne informacje zawarte w rejestrach gospodarstwa, z którego pochodzą zwierzęta przeznaczone do uboju, w tym informacje dotyczące łańcucha żywnościowego, oraz uwzględniać udokumentowane wyniki tej kontroli i analizy przy wykonywaniu badania przedubojowego i poubojowego.

⁽¹⁾ Dz.U. L 165 z 30.4.2004, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 109 z 6.5.2000, s. 29.

⁽³⁾ Dz.U. L 139 z 30.4.2004, s. 55.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 139 z 30.4.2004, s. 206.

- (7) W następstwie kontroli urzędowych prowadzonych od grudnia 2012 r. w szeregu państw członkowskich Komisja otrzymała informację, że stwierdzono pewną ilość paczkowanych produktów zawierających mięso końskie, które to mięso nie zostało ujęte w wykazie składników znajdującym się bezpośrednio na opakowaniu lub na umieszczonej na nim etykiecie. Nazwy tych produktów żywnościowych lub dołączane do nich wykazy składników zawierały natomiast nieprawdziwą informację o obecności wyłącznie mięsa wołowego.
- (8) Zgodnie z art. 17 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności⁽¹⁾ podmioty działające na rynku spożywczym muszą na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji, w przedsiębiorstwach pozostających pod ich kontrolą, zapewniać zgodność żywności z wymogami prawa żywnościowego właściwymi dla ich działalności oraz kontrolować przestrzeganie tych wymogów.
- (9) Konie mogą być zaliczane zarówno do gatunków zwierząt, z których pozyskuje się żywność, jak i do gatunków, z których nie pozyskuje się żywności. Fenylbutazon jest lekiem weterynaryjnym, którego stosowanie – na podstawie rozporządzenia Komisji (UE) nr 37/2010 z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie substancji farmakologicznie czynnych i ich klasyfikacji w odniesieniu do maksymalnych limitów pozostałości w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego⁽²⁾ – jest dozwolone tylko u zwierząt, z których nie pozyskuje się żywności. W związku z tym konie nieprzeznaczone do tego, aby pozyskiwać z nich żywność, a które w pewnym momencie swego życia były leczone fenylbutazonem, nie mogą być wprowadzane do łańcucha żywnościowego. Biorąc pod uwagę oszukańcze praktyki polegające na obecności mięsa końskiego w pewnych produktach żywnościowych bez umieszczenia informacji o tym na etykiecie, należy w celach zapobiegawczych ustalić, czy do łańcucha żywnościowego nie zostały wprowadzone konie nieprzeznaczone do tego, aby pozyskiwać z nich żywność, leczone fenylbutazonem.
- (10) Niezbędne jest zatem, aby Komisja zaleciła państwom członkowskim przeprowadzenie przez okres jednego miesiąca skoordynowanego planu kontroli w celu ustalenia skali występowania oszukańczych praktyk przy wprowadzaniu do obrotu określonych rodzajów żywności. Okres ten może zostać przedłużony o kolejne dwa miesiące.
- (11) Zalecany plan kontroli powinien składać się z dwóch działań.
- (12) Pierwsze działanie powinno obejmować prowadzenie na szczeblu detalicznym odpowiednich kontroli żywności przeznaczonej dla konsumenta końcowego lub zakładów żywienia zbiorowego, która jest wprowadzana do obrotu lub etykietowana jako zawierająca wołowinę. Kontrole te mogą również zostać rozszerzone na inne zakłady (np. chłodnie). Celem tych kontroli byłoby ustalenie, czy zachodzą przypadki, w których produkty takie zawierają mięso końskie, a informacja o jego obecności nie jest umieszczona na opakowaniu lub, w przypadku niepacz-kowanych produktów spożywczych, nie jest udostępniona konsumentom lub zakładom zbiorowego żywienia. Kontrole takie powinny być przeprowadzane na reprezentatywnej próbie.
- (13) Istnieją rzetelne metody umożliwiające wykrywanie w próbce obecności białek niezgłoszonych gatunków z wystarczającym stopniem dokładności. Laboratorium referencyjne Unii Europejskiej ds. białek zwierzęcych w paszach może dostarczyć użytecznych informacji na temat tych metod i sposobów ich wykorzystania. Właściwe organy należy zachęcić do skorzystania z rad tego laboratorium w zakresie metod możliwych do zastosowania.
- (14) Drugie działanie powinno polegać na prowadzeniu odpowiednich kontroli w zakładach dokonujących obróbki mięsa końskiego przeznaczonego do spożycia przez ludzi, w tym żywności pochodzącej z państw trzecich, w celu wykrycia pozostałości fenylbutazonu. Kontrole te powinny również być przeprowadzane na reprezentatywnej próbce, biorąc pod uwagę wielkość produkcji i przywozu. W tym przypadku właściwe jest odniesienie się do metod określonych w decyzji Komisji 2002/657/WE z dnia 12 sierpnia 2002 r. wykonującej dyrektywę Rady 96/23/WE dotyczącą wyników metod analitycznych i ich interpretacji⁽³⁾.
- (15) Państwa członkowskie powinny regularnie przedstawiać Komisji wyniki tych kontroli w celu oceny ustaleń i podjęcia decyzji co do właściwych działań.
- (16) Po konsultacji ze Stałym Komitetem ds. Łańcucha Żywnościowego i Zdrowia Zwierząt,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

Państwa członkowskie powinny przeprowadzić skoordynowany plan kontroli zgodnie z załącznikiem do niniejszego zalecenia, składający się z następujących działań:

- a) urzędowe kontrole żywności przeznaczonej dla konsumenta końcowego lub zakładów żywienia zbiorowego, wprowadzanej do obrotu lub etykietowanej jako zawierająca wołowinę; oraz

⁽¹⁾ Dz.U. L 31 z 1.2.2002, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 15 z 20.1.2010, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 221 z 17.8.2002, s. 8.

- b) urzędowe kontrole mięsa końskiego przeznaczonego do spożycia przez ludzi w celu wykrycia pozostałości fenylobutazonu.

Sporządzono w Brukseli dnia 19 lutego 2013 r.

W imieniu Komisji
Tonio BORG
Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK

Skoordynowany plan kontroli w celu ustalenia skali występowania oszukańczych praktyk przy wprowadzaniu do obrotu określonych rodzajów żywności

I. DZIAŁANIA W RAMACH SKOORDYNOWANEGO PLANU KONTROLI I JEGO ZAKRES

Skoordynowany plan kontroli powinien składać się z dwóch działań:

DZIAŁANIE 1: Kontrola żywności, która jest wprowadzana do obrotu lub etykietowana jako zawierająca wołowinę

A. Zakres produktów

1. Środki spożywcze wprowadzane do obrotu lub etykietowane jako zawierające wołowinę (np. mięso mielone, produkty mięsne, surowe wyroby mięsne), mieszczące się w następujących kategoriach:
 - a) paczkowane środki spożywcze przeznaczone dla konsumenta końcowego lub zakładów zbiorowego żywienia, etykietowane jako zawierające wołowinę;
 - b) środki spożywcze oferowane na sprzedaż konsumentowi końcowemu lub zakładom żywienia zbiorowego bez wcześniejszego paczkowania oraz środki spożywcze pakowane w miejscu sprzedaży na życzenie konsumenta lub paczkowane do sprzedaży bezpośredniej, wprowadzane do obrotu lub w inny sposób oznaczone jako zawierające wołowinę.
2. Do celów skoordynowanego planu kontroli, o którym mowa, stosuje się definicję „paczkowanych środków spożywczych” zawartą w art. 1 ust. 3 lit. b) dyrektywy 2000/13/WE.
3. Do celów skoordynowanego planu kontroli, o którym mowa, stosuje się definicje „mięsa mielonego”, „surowych wyrobów mięsnych” i „produktów mięsnych” zawarte w pkt 1.13, 1.15 i 7.1 załącznika I do rozporządzenia (WE) nr 853/2004.

B. Cel

Właściwe organy powinny przeprowadzać urzędowe kontrole w celu ustalenia, czy zachodzą przypadki, w których produkty określone w pkt A zawierają mięso końskie, a informacja o jego obecności nie jest prawidłowo umieszczona na opakowaniu lub, w przypadku niepaczkowanych produktów spożywczych, nie jest udostępniona konsumentom lub zakładom zbiorowego żywienia zgodnie z przepisami Unii oraz, w stosownych przypadkach, przepisami krajowymi.

C. Punkty i procedura pobierania próbek

1. Próbką powinna być reprezentatywna dla danych produktów oraz obejmować różnorodne produkty.
2. Pobieranie próbek produktów powinno odbywać się na szczeblu handlu detalicznego (np. w supermarketach, mniejszych sklepach, sklepach mięsnych) i może również zostać rozszerzone na inne zakłady (np. chłodnie).

D. Liczby próbek i sposoby pobierania

W poniższej tabeli przedstawiono orientacyjnie zalecane minimalne liczby próbek, które należy pobrać w okresie podanym w części II. Zachęca się właściwe organy do pobierania w miarę możliwości większej liczby próbek. Liczbę próbek do pobrania w poszczególnych państwach członkowskich ustalono na podstawie liczby ludności, przy czym minimalna liczba próbek odnośnych produktów, która powinna zostać pobrana w każdym państwie członkowskim w ciągu miesiąca kalendarzowego określonego w części II, wynosi 10.

Żywność wprowadzana do obrotu lub etykietowana jako zawierająca wołowinę	
Kraj sprzedaży	Orientacyjna zalecana liczba próbek na miesiąc
Francja, Niemcy, Włochy, Zjednoczone Królestwo, Hiszpania, Polska	150
Rumunia, Niderlandy, Belgia, Grecja, Portugalia, Republika Czeska, Węgry, Szwecja, Austria, Bułgaria	100
Litwa, Słowacja, Dania, Irlandia, Finlandia, Łotwa	50
Słowenia, Estonia, Cypr, Luksemburg, Malta	10

E. Metody

Właściwe organy powinny w miarę możliwości wykorzystywać metodę lub metody zalecane przez laboratorium referencyjne Unii Europejskiej ds. białek zwierzęcych w paszach, przedstawione na stronie: <http://eur1.craw.eu/en/164/legal-sources-and-sops>.

DZIAŁANIE 2: Kontrole mięsa końskiego przeznaczonego do spożycia przez ludzi**A. Zakres produktów**

Mięso koni, osłów, mułów lub osłomułów, świeże, schłodzone lub zamrożone, objęte w Nomenklaturze scalonej kodem 0205, przeznaczone do spożycia przez ludzi.

B. Cel

Właściwe organy powinny przeprowadzać urzędowe kontrole w celu wykrycia ewentualnej obecności pozostałości fenylbutazonu w produktach, o których mowa w pkt A.

C. Punkty i procedura pobierania próbek

Pobieranie próbek produktów powinno odbywać się w zakładach dokonujących obróbki produktów, o których mowa w pkt A (np. rzeźniach, punktach kontroli granicznej).

D. Liczby próbek i sposoby pobierania

Zalecaną minimalną liczbę próbek, które należy pobrać w okresie podanym w części II, należy ustalić na poziomie 1 próbki na każde 50 ton produktów, o których mowa w pkt A, przy czym w każdym państwie członkowskim należy pobrać co najmniej 5 próbek.

E. Metody

Właściwe organy powinny stosować metody zatwierdzone zgodnie z decyzją 2002/657/WE. Metody te są dostępne na stronie internetowej europejskiego laboratorium referencyjnego ds. pozostałości leków weterynaryjnych i zanieczyszczeń w żywności pochodzenia zwierzęcego pod adresem <http://fis-vl.bund.de/Public/irc/fis-vl/Home/main>, w odniesieniu do pozostałości wymienionych w załączniku I grupa A pkt 5 i grupa B pkt 2 lit. a), b) oraz e) do dyrektywy Rady 96/23/WE ⁽¹⁾.

II. CZAS TRWANIA SKOORDYNOWANEGO PLANU KONTROLI

Skoordynowany plan kontroli powinien być przeprowadzony w ciągu jednego miesiąca, począwszy od daty przyjęcia niniejszego zalecenia lub najpóźniej od dnia 1 marca 2013 r.

III. PRZEDSTAWIANIE WYNIKÓW

1. Właściwe organy powinny przedstawić streszczenie następujących informacji w odniesieniu do każdego z działań, o których mowa w części I niniejszego załącznika:

- a) liczba pobranych próbek w poszczególnych kategoriach produktów;
- b) metoda lub metody zastosowane do analizy i rodzaj wykonanej analizy;
- c) liczba wyników pozytywnych;
- d) dalsze kontrole przeprowadzone w odniesieniu do pozytywnych wyników w produktach, o których mowa w pkt A w ramach działania 1, w przypadkach wykrycia obecności mięsa końskiego w ilości przekraczającej 1 %;
- e) dalsze kontrole przeprowadzone w odniesieniu do pozytywnych wyników w produktach, o których mowa w pkt A w ramach działania 2;
- f) wyniki dalszych kontroli;
- g) w odniesieniu do pozytywnych wyników w produktach, o których mowa w pkt A w ramach działania 2 – państwo, w którym dane zwierzę zostało dopuszczone do uboju.

Sprawozdanie należy przekazać Komisji w ciągu 15 dni po upływie terminu jednego miesiąca określonego w części II.

Sprawozdanie powinno mieć postać zgodną ze wzorem, który zostanie przedstawiony przez Komisję.

2. Właściwe organy powinny niezwłocznie zgłosić Komisji wszelkie pozytywne wyniki kontroli urzędowych przeprowadzonych w odniesieniu do działań 1 i 2 opisanych w części I za pośrednictwem systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach.
3. Właściwe organy powinny również przekazać Komisji sprawozdanie dotyczące wyników wszelkich własnych kontroli wykonanych na ich zlecenie przez podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze. Informacjom takim powinny towarzyszyć szczegółowe informacje, o których mowa w pkt 1, i powinny one mieć postać zgodną ze wzorem, który zostanie przedstawiony przez Komisję.

⁽¹⁾ Dz.U. L 125 z 23.5.1996, s. 10.